3
Voorstellen controversieelverklaring wetsvoorstellen

Aan de orde is de behandeling van:
- **de lijst als bedoeld in punt 6 van de Procedureregeling besluitvorming tot eventuele controversieelverklaring van bij de Eerste Kamer aanhangige wetsvoorstellen.**

De **voorzitter**:
Conform de Procedureregeling besluitvorming tot eventuele controversieelverklaring van bij de Eerste Kamer aanhangige wetsvoorstellen heb ik aan de Kamer twee lijsten voorgelegd. De A-lijst bevat de wetsvoorstellen gereed voor plenaire behandeling. De B-lijst bevat de wetsvoorstellen die zich in de fase van schriftelijke behandeling bevinden.

Na inventarisatie bij de fracties heb ik geconcludeerd dat er voor geen van de op de lijsten genoemde wetsvoorstellen een meerderheid van fracties is die voorstelt wetsvoorstellen controversieel te verklaren dan wel verzoeken voor controversieelverklaring ondersteunt. Mijn voorstel is dan ook om geen van de bij de Eerste Kamer aanhangige wetsvoorstellen controversieel te verklaren.

Mevrouw Faber heeft het woord gevraagd.

De beraadslaging wordt geopend.

Mevrouw **Faber-van de Klashorst** (PVV):
Voorzitter. Vorig jaar waren wij getuige van een stevig maatschappelijk debat over de goedkeuring van het associatieakkoord tussen de Europese Unie en Oekraïne. Dat het de burgers menens was, blijkt wel uit het feit dat zij zelf het voortouw hebben genomen om hierover een referendum af te dwingen, een prestatie van jewelste. Tot ergernis van de minister-president rolde er een "nee" uit de stembus. Het leek er even op dat de toen in de Tweede Kamer zittende oppositiepartijen de kloof tussen politiek en de burger wilden verkleinen. Ze stemden allemaal voor de motie-Van Bommel (34270, nr. 11), waarin een intrekkingswet werd bepleit. Als over deze motie in de nieuw samengestelde Tweede Kamer gestemd zou worden, zou deze het glansrijk halen. Ook zou er geen meerderheid meer zijn voor de goedkeuringswet, ondanks de draaiende partijen GroenLinks en D66, die zich gewillig het bos in lieten sturen met een nietszeggend vodje dat werd verkocht als een bijlage bij het verdrag. Inhoudsloos!

Als het stemgedrag van de partijen consequent is en dit doorgetrokken wordt naar de Eerste Kamer, is er in dit huis ook geen meerderheid voor de goedkeuringswet van het associatieverdrag aanwezig. Om recht te doen aan de uitslag van het referendum, daarbij rekening houdend met de zetelverdeling in de Staten-Generaal, stelt de PVV-fractie voor om de goedkeuringswet van het associatieakkoord tussen de Europese Unie en Oekraïne in de ijskast te zetten door deze controversieel te verklaren.

De onderhandelingen over de nieuwe coalitie zijn gaande. Het associatieakkoord zal gezien de standpunten die eerder door de diverse partijen in het openbaar zijn geuit, zeker de revue passeren. Het is dan ook de vraag welke partijen minister-president Rutte willen volgen over zijn geitenpaadje naar Oekraïne. De vraag is ook wat onze collega's van de CDA-fractie in de senaat zullen doen. Daarom vraagt de PVV-fractie om een hoofdelijke stemming over dit voorstel.

De **voorzitter**:
Dank u wel, mevrouw Faber. Wenst een van de andere leden het woord? Dat is niet het geval.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**:
Er is om een hoofdelijke stemming gevraagd. Dat is niet geheel gebruikelijk. Helaas is het verzoek van tevoren ook niet aangekondigd. Een verzoek om een hoofdelijke stemming wordt echter wel gehonoreerd. Er komt dus een hoofdelijke stemming over het controversieel verklaren van wetsvoorstel 34669. Voordat we dat doen, zal ik eerst vragen of er stemverklaringen zijn.

De heer **Koffeman** (PvdD):
Ik heb een punt van orde. Het is de gewoonte dat hoofdelijke stemmingen een week van tevoren worden aangevraagd, zodat fracties ervoor kunnen zorgen dat alle fractieleden die willen stemmen, aanwezig kunnen zijn. Als de PVV dus vandaag om een hoofdelijke stemming vraagt, is die logischerwijs pas volgende week.

De **voorzitter**:
Een hoofdelijke stemming kan te allen tijde aangevraagd worden. Ik begrijp uw verzoek, maar als ik rondkijk, zie ik dat de zaal wel vol zit, behalve de paar mensen die wegens ziekte of verblijf buitenslands niet aanwezig zijn. Ik geef eerst nog het woord aan mevrouw Faber.

Mevrouw **Faber-van de Klashorst** (PVV):
De PVV-fractie heeft er geen problemen mee als het een week later wordt, dus als de stemming volgende week is.

Mevrouw **Barth** (PvdA):
Het is inderdaad gebruikelijk dat een hoofdelijke stemming een week van tevoren wordt aangekondigd, maar in dit geval hebben wij er geen enkel bezwaar tegen als de hoofdelijke stemming meteen plaatsvindt. Ik denk dat het belangrijk is dat de regering zo snel mogelijk helderheid krijgt over de vraag of de Eerste Kamer dit onderwerp controversieel zal verklaren of niet. Wat de fractie van de Partij van de Arbeid betreft gaan we dus vandaag hoofdelijk stemmen.

De **voorzitter**:
Mevrouw Jorritsma was geloof ik net wat eerder dan de heer De Graaf.

Mevrouw **Jorritsma-Lebbink** (VVD):
Voor de VVD-fractie geldt hetzelfde. Wij hebben er geen enkel bezwaar tegen, maar ik wil daarbij wel opmerken dat

de goede gewoonte die we in dit huis hebben — normaal gesproken één week van tevoren aanvragen — natuurlijk wel in stand moet blijven. Voor de rest heb ik er geen probleem mee om nu te stemmen.

De heer **De Graaf** (D66):
Laten we het niet nodeloos rekken. Er kan nu worden gestemd. Het is niet netjes van de PVV-fractie om dat niet eerder aan te kondigen, maar we moeten dit niet nog een week opzouten.

Mevrouw **Strik** (GroenLinks):
Ook onze fractie wil het liefst zo snel mogelijk duidelijkheid. Ook wij betreuren dat er is gekozen voor deze gang van zaken. Het is niet eerder aangekondigd, ook niet zojuist bij het College van Senioren, dus ik hoop inderdaad ook dat dit geen voorbeeld voor de toekomst zal zijn.

Mevrouw **Gerkens** (SP):
Ook de SP-fractie betreurt het dat dit als een duveltje-uit-een-doosje komt, maar wij hebben er geen bezwaar tegen om nu te stemmen.

De heer **Brinkman** (CDA):
Onze fractie heeft er ook geen bezwaar tegen om nu hoofdelijk te stemmen.

De **voorzitter**:
De griffier wacht nog even op een stemmingslijst, want die hebben we niet kunnen voorbereiden. De heer Schalk.

De heer **Schalk** (SGP):
Voorzitter. Als het gebruikelijk is dat wij allemaal aangeven of we wel of niet willen stemmen: de SGP-fractie heeft er geen bezwaar tegen om nu te stemmen.

De heer **Kuiper** (ChristenUnie):
Dat geldt ook voor mijn fractie.

De **voorzitter**:
Zoals ik zojuist al gezegd heb, is het de gewoonte — dat is ook door verschillende sprekers gezegd — om het tijdig te melden wanneer een fractie hoofdelijke stemming wenst. Dat had ook nog in het College van Senioren kunnen gebeuren, vlak voorafgaand aan deze vergadering. Het betekent namelijk ook dat de stemmingslijst nog even geprepareerd moet worden, want die ligt hier nu niet. Daar komt de lijst al aan.

Volgens het Reglement van Orde kan een lid te allen tijde hoofdelijke stemming aanvragen. Dat is nu gebeurd. Ik heb iedereen goed gehoord. Wij gaan hoofdelijk stemmen, maar ik zeg het mevrouw Barth na dat het geen gewoonte moet worden om op deze manier met die mogelijkheid om te gaan. Het is heel goed als partijen van tevoren weten dat er een hoofdelijke stemming gaat plaatsvinden. In dit geval kunnen we die stemming wel direct realiseren, omdat de vergadering hier in maximale samenstelling aanwezig is, met uitzondering van de enkele afwezigen die ik genoemd heb.

Wij gaan nu dus hoofdelijk stemmen over het controversieel verklaren van wetsvoorstel 34669, Regeling van de inwerkingtreding van de wet van 8 juli 2015 houdende goedkeuring van de op 27 juni 2014 te Brussel tot stand gekomen Associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en haar lidstaten, enerzijds, en Oekraïne anderzijds, Staatsblad 2015, nr. 315. Ik stel voor dat nu te gaan doen.